

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-332-3-8>

**THE ROLE OF TEST TASKS IN THE FORMATION
OF BIOLOGICAL COMPETENCE IN HIGHER MEDICAL
EDUCATION ACQUIRES**

**МІСЦЕ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ У ФОРМУВАННІ БІОЛОГІЧНОЇ
КОМПЕТЕНЦІЇ В ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ**

Hurniak O. M.

*Candidate of Biological Sciences,
Senior teacher of the Department of Biology
Bogomolets National medical university
Kyiv, Ukraine*

Гурняк О. М.

*кандидат біологічних наук,
старший викладач кафедри біології
Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Kravchuk M. G.

*Candidate of Medical Sciences, Docent,
Docent of the Department of Biology,
Bogomolets National medical university
Kyiv, Ukraine*

Кравчук М. Г.

*кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри біології
Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Romanenko O. V.

*Doctor of Biological Sciences, Professor,
Head of the Department of Biology
Bogomolets National medical university
Kyiv, Ukraine*

Романенко О. В.

*доктор біологічних наук, професор,
завідувач кафедри біології
Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Організація і впровадження у життя сучасних складових вищої медичної освіти мають на меті забезпечення підготовки висококваліфікованого фахівця, знання, вміння та практичні навички якого відповідають потребам часу. На досягнення цього має бути націленим методичне забезпечення навчального процесу з кожної дисципліни, що підлягає вивченню здобувачами вищої освіти в галузі знань «Охорона здоров'я» вже починаючи з першого року оволодіння ними майбутньою професією, зокрема з дисципліни «Медична біологія». При цьому належна увага має приділятися контрольним заходам, що дозволяють оцінити ефективність впровадження освітнього, розвивального й виховного компонентів в навчальний процес з дисципліни. У зв'язку зі згаданим вище на особливу увагу заслуговує тестовий контроль рівня знань студентів, завдяки впровадженню якого

посилюється ефективність і об'єктивність визначення як набутих студентами знань та вмінь, так і сформованих у них практичних навичок, що дозволяє викладачеві у подальшому на підставі отриманих результатів належним чином корегувати освітній процес. Разом з тим застосовувані тестові завдання мають відповідати вимогам до їхньої надійності, валідності, диференційної спроможності. Вони мають охоплювати увесь навчальний матеріал з дисципліни, який передбачається для контролю, бути відповідним чином структурованими з урахуванням певних попередньо визначених критеріїв. Використання належним чином підготовлених та апробованих тестових завдань дозволяє простежувати динаміку індивідуальних досягнень студента в ході опрацювання навчального матеріалу з дисципліни, сприяє впровадженню елементів індивідуалізації процесу навчання та, за потреби, його своєчасному коригуванню [1–3].

В організації навчального процесу на кафедрі біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця з метою забезпечення вивчення здобувачами вищої медичної освіти дисципліни «Медична біологія» використовуються тестові завдання різної структури та складності, зокрема для оцінювання вхідного рівня знань студентів на початку кожного практичного заняття, для поточного контролю рівня засвоєння ними навчального матеріалу, для підсумкового та кінцевого контролів рівня знань, умінь та сформованості практичних навичок у майбутніх фахівців. При цьому здійсненню тестового контролю має передувати роз'яснення студентам умов його проведення та особливостей структури тестових завдань, що будуть запропоновані увазі здобувачів вищої медичної освіти. Метою діагностичної перевірки вхідного рівня знань студентів є не тільки фіксація показників їхньої підготовки на поточний момент, а й з'ясування їхньої налаштованості до сприйняття та засвоєння нового навчального матеріалу, а, за потреби, також і визначення викладачем підходів до якнайшвидшого усунення можливих проблемних аспектів у вивченні майбутніми фахівцями відповідних елементів навчальної програми. Регулярний поточний тестовий контроль рівня знань студентів дозволяє викладачеві отримувати інформацію про ефективність оволодіння останіми навчальним матеріалом з медичної біології, що має бути запорукою у разі необхідності обґрунтованого оперативного коригування навчального процесу, а інформування про результати згаданого тестування самих студентів є чинником їхньої мотивації як до самоаналізу результатів діяльності, так і до сумлінної підготовки до навчальних занять з використанням доступного арсеналу сучасних

засобів навчання. До його складових слід віднести розроблений за участі науково-педагогічних працівників кафедри біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця комплекс навчальних книг, в якому центральне місце займають підручник з медичної біології [4] та посібник з практичних занять з медичної біології [5, 6]. Крім того навчально-методичний комплекс з медичної біології включає презентації лекцій, рекомендації до оволодіння навчальними матеріалами за темами лекції, рекомендації з підготовки до відповідних практичних занять, рекомендації до виконання самостійної роботи студентами, приклади тестових завдань та ситуаційних задач з навчальної дисципліни. Використання здобувачем вищої медичної освіти комплексу пропонуємих його увазі навчальних матеріалів має бути запорукою якісного засвоєння ним важливої для підготовки майбутнього фахівця дисципліни «Медична біологія».

Підсумковий контроль рівня знань студентів, що відбувається наприкінці вивчення ними конкретного змістового модуля («Молекулярний та клітинний рівні організації життя», «Біологія індивідуального розвитку», «Закономірності спадковості та мінливості», «Основи медичної генетики», «Людина й навколишнє середовище. Основи медичної паразитології») навчальної дисципліни «Медична біологія», має прогностичну спрямованість, об'єктивізує оцінку рівня знань кожного студента за відповідною складовою програми з дисципліни. Звернемо увагу, що тестовий контроль навчальної діяльності студента передбачає не лише оцінювання рівня набутих ним знань, а й отримання викладачем важливої інформації для подальшого аналізу всіх складових їхнього формування в здобувача вищої медичної освіти.

Кінцевий контроль оволодіння студентом навчальним матеріалом з дисципліни «Медична біологія» проводиться після завершення ним її вивчення (наприкінці першого року навчання в закладі вищої медичної освіти) і передбачає визначення рівня засвоєння ним теоретичних знань, оцінювання його вмінь та сформованості в нього відповідних практичних навичок. До одного з ключових компонентів такого контролю належать тестові завдання ситуативного характеру у форматі «Крок-1» (з вибором однієї правильної відповіді з декількох запропонованих). У зв'язку з цим відзначимо, що тестові завдання саме такого формату застосовуються при створенні пакету матеріалів до інтегрованого тестового іспиту «Крок-1», який у подальшому, після завершення вивчення усього комплексу природничо-наукових дисциплін, складають здобувачі ступеню вищої освіти «Магістр» за спеціальностями 222 «Медицина», 228 «Педіатрія», 221 «Стоматологія», 225 «Медична психологія» галузі знань «Охорона здоров'я». Таким

чином, вже у перший рік навчання в закладі вищої медичної освіти з вивчення дисципліни «медична біологія» фактично розпочинається підготовка студентів до нього.

Література:

1. Дубина С.О., Хапченкова Д.С., Бондаренко С.В. Методики оцінювання успішності студентів під час дистанційного навчання. *Медична освіта*. 2022. № 2. С. 28–32.

2. Маркович Н.М. Переваги і недоліки програмованого тестового контролю при підготовці професійних кадрів у медичних навчальних закладах. *Health & Education*. 2023. № 2. С. 24–27.

3. Жукова М.Ю. Використання технологій оцінювання знань із фізіології студентів ПДМУ. *Сучасні технології оцінювання у системі вищої медичної освіти* : матеріали Всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації. (Одеса, 5 грудня–15 січня 2023 року). Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 47–49.

4. Медична біологія: Підручник. В.П. Пішак, Ю.І. Бажора, Ш.Б. Брагін, З.Д. Воробець, С.І. Дубінін, Г.Ф. Жегунов, Л.Є. Ковальчук, В.О. Корольов, О.В. Костильов, Н.А. Кулікова, Р.П. Пісун, О.В. Романенко, О.Г. Слесаренко, М.В. Стеблюк, С.М. Федченко; За ред. В.П. Пішака, Ю.І. Бажори. Видання 3-є. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2017. 608 с.

5. Medical biology: The study guide of the practical classes course. O.V. Romanenko, O.V. Golovchenko, M.G. Kravchuk, V.M. Grinkevich; Edited by O.V. Romanenko. – Kyiv: Medicine, 2008. 304 p.

6. Медична біологія: Посібник з практичних занять. О.В. Романенко, М.Г. Кравчук, В.М. Грінкевич, О.В. Костильов; За ред. О.В. Романенка. – 2-е вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. 472 с.